

«جوان» از بررسی فرصت‌ها و چالش‌های گردشگری دریایی توسعه مکران در یک نشست تخصصی گزارش می‌دهد

آینده را با «مکران» باید ساخت

سواحل مکران ظرفیت مطلوبی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در زمینه توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل اعم از ریلی، جاده‌ای، دریایی و هوایی دارد

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

■ مکران، نیازمند نگاه ویژه

نادر جعفری عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) خاطرنشان می‌کند: «باید از خود پرسسیم با توجه به پژوهش‌هایی که شده است مشکل گردشگری مکران چیست و چرا این منطقه توسعه پیدا نکرده است، در کشور ما به گردشگری به چشم یک حوزه هزینه بر نگاه می‌شود در صورتی که باید به چشم حوزه سرمایه‌گذاری به آن نگاه کرد که می‌تواند ارزش‌های ما را انتقال بدهد.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

■ مکران، نیازمند نگاه ویژه

نادر جعفری عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) خاطرنشان می‌کند: «باید از خود پرسسیم با توجه به پژوهش‌هایی که شده است مشکل گردشگری مکران چیست و چرا این منطقه توسعه پیدا نکرده است، در کشور ما به گردشگری به چشم یک حوزه هزینه بر نگاه می‌شود در صورتی که باید به چشم حوزه سرمایه‌گذاری به آن نگاه کرد که می‌تواند ارزش‌های ما را انتقال بدهد.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

مختلف را به این منطقه می‌فرستیم که هر کدام آنها به نوعی مبلغ این منطقه در مناطق زندگی خود می‌شوند، هزینه زندگی در این منطقه بسیار زیاد است برای یک بیماری باید به تهران یا بندرعباس بروند، جاده‌ها در این منطقه بسیار بارکاف و همه دوطرفه است و میزان تصادف در این منطقه بالاست.»

توسعه سواحل مکران سال‌ها به دلیل غفلت دولت‌های مختلف صورت نگرفته است و دود این ضعف مدیریتی امروز نه فقط به چشم هموطنان سیستان و بلوچستانی بلکه به چشم همه مردم ایران می‌رود. با خیز کشور‌های منطقه برای استفاده از ظرفیت‌های اقتصادی خود و تلاش برای مهار اقتصادی «ایران ما»، توسعه این منطقه بیش از پیش ضروری می‌نماید. «جوان» اخیراً در گزارشی با عنوان «کمربند مهار ایران را باید

با «مکران» باز کرد»، به تهدیدهایی توجیهی به مکران و فرصت‌های آن در صورت توجه اشاره کرد. وقتی از مکران سخن به‌میان می‌آید یعنی

حدود ۸۰۰ کیلومتر ساحل در جنوب کشورمان که به آب‌های آزاد متصل است و طبعاً هر کشوری آرزوی داشتن چنین ظرفیتی را داشته و دارد. البته بندر چابهار نیز که حلقه اتصال شمال اروپا به جنوب‌شرق آسیا در کریدور شمال – جنوب است در این منطقه قرار دارد و منطقه مکران از

هر نظر فرصتی بی‌نظیر برای کشورمان است. از چندی قبل نهاد‌های پژوهشی میدان‌دار توجه به ظرفیت مکران شده و اقدام به برگزاری

جلساتی می‌کنند تا شاید تلنگری به مسئولان بخش اقتصادی باشد و توسعه مکران بیش از پیش توجه کنند. البته ستاد توسعه سواحل مکران نیز فعال است ولی به‌زعم برخی کارشناسان «ستاده»، امکانات و اختیارات توسعه ندارد بلکه صرفاً می‌تواند نظرات را منتقل کند.

اندیشکده دیپلماسی اقتصادی دانشگاه امام صادق(ع) از جمله نهادهای پژوهشی است که با همکاری سایر بخش‌ها از جمله شورای راهبردی

روابط خارجی، مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، صندوق توسعه ملی، وزارت «میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی»

و… به ابعاد توسعه سواحل مکران می‌پردازد. فرصت‌ها و چالش‌های گردشگری دریایی در توسعه منطقه مکران در پنجمین پیش‌نشست

چهارمین همایش ملی توسعه سواحل مکران (مجموعت بحکمراتی و تأکید بر دیپلماسی و اقتصاد در بامحور) با موضوع «توسعه گردشگری

دریایی در منطقه مکران» به‌میزبانی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و با همکاری این اندیشکده مورد واکاوی قرار گرفت.

■ نیروی دریایی بیشتر از وظایف خود در سواحل مکران زیر ساخت ایجاد کرده است
علی‌صدرالباقیان معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دربارہ عملکرد نیروی دریایی ارتش در حوزه مکران معتقد است: «نیروی دریایی ارتش بی‌ادعا و مؤثر وظیفه خود را در مکران انجام داده است، اگر نیروی دریایی امنیت را در حوزه مکران تأمین نمی‌کرد امروزه ما نمی‌توانستیم درباره گردشگری صحبت کنیم. نیروی دریایی بیشتر از وظایف خود در سواحل مکران زیر ساخت ایجاد کرده است. باید بررسی کنیم که مشکلی وجود دارد که با وجود همایش‌های متعدد و برنامه پژوهشی‌ها در این حوزه اتفاق در خوری نمی‌افتد و فرامین رهبر معظم انقلاب محقق نمی‌شود، دیگران از ظرفیت‌هایی که نداشته‌اند استفاده می‌کنند ولی ما نمی‌توانیم از ظرفیتی که داریم به‌سختی استفاده کنیم، پژوهش‌های متعددی در تمام حوزه‌ها صورت گرفته مثل پتروشیمی، دریانوردی و… ولی باید حوزه توسعه‌های در سواحل مکران را مشخص کنیم که در کدام بخش قرار است توسعه داده شود و مثل جزیره کیش نباشد که توسعه بدون برنامه اتفاق افتاده. مثلاً در یک قسمت نفت و صنایع مرتبط و در جایی دیگر گردشگری و امروزه به علت اینکه الگوی مشخصی نداشته است دچار مشکل شده است.»

■ مشوق‌های لازم برای گردشگری مکران باید ایجاد شود
شالباقیان می‌گوید: «باید ببینیم در مکران ما چه چیزی را می‌خواهیم و اولویت‌بندی خود را مشخص کنیم و همگونی و تجانس آن را پیدا کنیم، در حوزه توسعه باید مشخص باشد کجاچه چیزی را توسعه می‌دهیم و اگر

این مشخص نشود ما عوواج در حوزه توسعه خواهیم داشت، برای توسعه باید گفت‌انرا ایجاد کنیم و دربار‌ماش بحث و بررسی می‌شود ولی الزاماً هر پژوهش توسعه‌ای قابلیت تبدیل به طرح توسعه را ندارد. برای ایجاد توسعه گردشگری قبل از هر چیزی باید موانع سرمایه‌گذاری رفع شود تا انگیزه

برای ایجاد زیر ساخت ایجاد شود، با فشار سرمایه‌گذار است که منابع محدود دولتی را به سمت توسعه زیر ساخت ببرد و این فشار زمانی اتفاق می‌افتد

که بخش خصوصی بخواهد به سمت جایی برود ولی در سواحل مکران این خواست وجود ندارد، در هر حال عده زیادی هستند که بخواهند تفریح گاه‌های ساحلی ایجاد کنند ولی نمی‌توانند چون موانع قانونی اجازه استفاده از حرم ساحل را نمی‌دهد.»

■ ضرورت حذف موانع قانونی توسعه مکران
معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی تصریح می‌کند: «باید موانع قانونی

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۴۸۴۹۸۴۳۴

چهارشنبه ۳ اسفند ۱۴۰۱ | اول شعبان ۱۴۴۴ |

بسیار حائز اهمیت است. توسعه خط ترانزیت در همه انواع مذکور، جهت افزایش سطح صادرات و واردات کاهش هزینه‌ها بسیار مهم است. زیر ساخت‌های حمل‌ونقل نقش اساسی در تسهیل رشد اقتصادی یک منطقه دارد. خط ترانزیت دریایی چین به بندر چابهار و همچنین طرح کریدور شمال – جنوب می‌تواند بر رشد و توسعه اقتصادی سواحل مکران تأثیر بسزایی داشته باشد.»

■ اهمیت سطح صنعت نفت و انرژی

خدادوستی تصریح می‌کند: «مؤلفه دسترسی به انرژی به‌عنوان یکی از محورهای مهم در جهت رشد و توسعه اقتصادی یک منطقه، اعم از شهر و کشور در عرصه بین‌الملل محسوب می‌شود. سطح دسترسی به انرژی به‌عنوان مؤلفه پایدار جهت اشتغال، تولید، بهره‌وری و توسعه منابع انسانی بر رشد اقتصادی یک منطقه تأثیر مستقیم دارد. منطقه سواحل مکران به موجب دسترسی به حوزه‌های استخراج نفت و گاز، همچنین پالایشگاه‌های انرژی در منطقه جنوب کشور، دارای مزیت راهبردی است.»

■ صنعت گردشگری

وی می‌افزاید: «در سطح جهانی، سهم مستقیم سفر و گردشگری در تولید ناخالص داخلی تقریباً ۸/۵ میلیارد دلار امریکاد در سال ۲۰۲۱ بوده است. با توجه به سودآوری این صنعت، بسیاری از کشورها انگیزه سرمایه‌گذاری در سیاست‌هایی را دارند که به توسعه صنعت گردشگری کمک می‌کند. سواحل مکران، دارای جاذبه‌های متنوع ساحلی، فرهنگی، تاریخی در مؤلفه گردشگری در راستای افزایش سطح مبادلات فرهنگی ایجاد اشتغال، درآمد و افزایش سطح آگاهی مردم به منطقه سواحل مکران است.»

■ صنعت حمل و نقل دریایی

این کارشناس خاطر نشان می‌کند: «صنعت حمل‌ونقل دریایی به‌عنوان یکی از انواع لجستیک، با متصل ساختن بازارها در سطح جهان و حمل ۹۶درصد از محموله‌های تجاری با هزینه پایین در مقایسه با ارزش کالا، یکی از کاربردی‌ترین انواع حمل‌ونقل است. صنعت دریایی پتانسیل تحقق نقش حیاتی در افزایش رقابت‌پذیری در سطح جهانی، تنوع بخشیدن به شرکای تجاری – به‌ویژه از طریق تأمین و دست‌یابی به بازارهای نوین، توسعه مشارکت‌های استراتژیک، افزایش سطح درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز با یافتن مشترک‌تان راهبردی جدید، افزایش سطح صادرات پتروشیمی و افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی را داراست. با این حال، از نظر شاخص‌های ارتباطات دریایی، رتبه جهانی در میان کشورهای دارای مرزهای ساحلی و همچنین داده‌های استاندارد بانک مرکزی در سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۹ نشان می‌دهد که این بخش می‌تواند نقش بیش‌رونده‌ای در روند توسعه کشور داشته باشد.»

■ جذب سرمایه‌گذاری خارجی

وی تصریح می‌کند: «یکی از راه‌های متداول جهت توسعه‌رشد یک منطقه، استفاده از دانش فنی و توانایی‌های مالی کشورهای خارجی است. اصطلاح سرمایه‌گذاری در علم اقتصاد، به معنای صرفه‌رسانی، تلاش، پول و زمان در زمینه‌ای است که امید و احتمال کسب سود و منفعت بیشتر در یک بازه معین نسبت به آنچه که در ابتدا صرف شده است وجود دارد. به‌طور معمول، هدف از سرمایه‌گذاری خلق ثروت است. این امر می‌تواند به موجب ورود سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تحقق یابد. استفاده از این ابزار باید تنها برای کشورهای در حال توسعه بلکه برای کشورهای توسعه‌یافته حیاتی به‌نظر می‌رسد. سواحل مکران، به‌موجب پروژه کریدور شمال جنوب همسایگی با کشور پاکستان، دسترسی به آب‌های آزاد از ظرفیت مطلوب جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی در زمینه توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل اعم از ریلی، جاده‌ای، دریایی و هوایی بر خوردار است.»

■ مجمع بندی

مطالعات صورت گرفته در موضوع توسعه اقتصادی سواحل مکران نشان می‌دهد که این حوزه پژوهشی کمتر مورد توجه مراکز تحقیقاتی و سیاست‌گذاری جمهوری اسلامی ایران گرفته است. ایران به‌عنوان یک بازیگر مهم منطقه‌ای، ابتکار عمل را جهت تعامل با همه کشورهای همسایه و ارتقای پتانسیل ترانزیتی چابهار در دست گرفته است. مبتنی بر مؤلفه اقتصادی، سواحل مکران به موجب صنعت گردشگری، صنعت حمل‌ونقل دریایی و صنعت نفت و انرژی دارای اهمیت راهبردی است. از سوی دیگر، پروژه کریدور شمال جنوب، همسایگی با کشور پاکستان، دسترسی به آب‌های آزاد از ظرفیت مطلوب جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. از نظر مؤلفه امنیتی و نظامی، سواحل مکران به موجب دسترسی به آب‌های آزاد، اشراق فر تنگه هرمز در سطح کلان جهت پیشبرد عملیات‌های اطلاعاتی و نظامی جمهوری اسلامی ایران حائز اهمیت است.

دیجعه

حمایت صندوق توسعه ملی از صندوق توسعه مکران

دارد اما اینکه بگوییم نباید از تکنولوژی استفاده کنیم زیاده‌روی است.» غضنفری با تأکید بر اینکه مفهوم دیپلماسی مشارکت دیگر کشورهاست، گفته بود: «بناشد طوری شود که ۱۰ سال دیگر بگوییم سرمایه‌گذاری صندوق توسعه ملی در مکران هیچ نتیجه‌ای نداشت.» به گفته وی اگر در توسعه سواحل مکران همراه سرمایه‌گذار داخلی سرمایه‌گذار خارجی وجود ندارد با مشکل مواجه خواهیم شد.» غضنفری با بیان اینکه چند تله در زمینه توسعه وجود دارد، تأکید

خوددانش پنداری در برخی مقامات وجود دارند و گمان می‌کنند به دانش بیشتر نیاز ندارند.» رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی با بدم بدم نشویم.» رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی تصریح کرده بود: «باید بپذیریم گاهی در دنیا بیشتر از ما بلد هستند و نباید ناحت شویم، بلکه باید از مشاوره‌های آنها استفاده کنیم.» این موضوع که هر کس از کشور توسعه یافته می‌آید قصد استعمار ما را دارد توهمی است که بعد از انقلاب با آن مواجه هستیم و باید اصلاح شود. البته خیانت‌هایی علیه جمهوری اسلامی وجود

مهدی غضنفری رئیس هیئت‌عامل صندوق توسعه ملی در ششمین پیش‌نشست چهارمین همایش ملی توسعه سواحل مکران با تأکید بر اینکه صندوق توسعه ملی همیشه پشتیبان توسعه منطقه مکران بوده است، گفته بود «این صندوق تاکنون ۱/۱ میلیارد دلار در این منطقه سرمایه‌گذاری کرده و آمادگی دارد در صورتی که دولت تصمیم به تأسیس صندوق توسعه مکران بگیرد صندوق توسعه ملی هم عضوی از آن باشد.» وی با بیان اینکه صندوق توسعه ملی

پروژه‌هایی که ارزش افزوده دارند را در اولویت خود قرار

می‌دهد، عنوان کرده بود:

«گرانی‌هایی در مورد تلاش

کشورهای همسایه وجود دارد که صدرصد در دست

است. در کنار اینکه فضای همسایگی باید با احترام

حفظ شود، باید رقابت جدی هم وجود داشته باشد و به

دلیل همسایگی از منافع

ملی بگذریم، البته تله‌هایی در حکمرانی وجود دارد که ممکن است باعث شود در رقابت به‌اندازه کافی پیش‌نرویم، باید مراقب باشیم اسیر

بدم بدم نشویم.» رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی تصریح کرده بود: «باید بپذیریم گاهی در دنیا بیشتر از ما بلد هستند و نباید ناحت شویم، بلکه باید از مشاوره‌های آنها استفاده کنیم.»

این موضوع که هر کس از کشور توسعه یافته می‌آید قصد استعمار ما را دارد توهمی است که بعد از انقلاب با آن مواجه هستیم و باید اصلاح شود. البته خیانت‌هایی علیه جمهوری اسلامی وجود

۲. بدون اطمینان از میزان حقباه و وضعیت آب کشاورزی در سال‌های آتی امکان هر گونه برنامه‌ریزی برای بیش از یک فصل مشکل‌ساز خواهد بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود در تکمیل زیر ساخت‌ها و تجهیز شدن به سیستم مدرن آبیاری و الگوی کشت، دقت و مطالعه لازم به عمل آید.

این کار برای بخش کشاورزی می‌تواند علاوه بر حفظ اراضی کشاورزی، به اشتغال پایدار در این بخش کمک کند.

۳. به دلیل بارش ابرهای باران‌زای غیر فصلی در مناطق پایین دست